

เอกสารประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการ
รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จัดทำโดย องค์การบริหารส่วนตำบลตะโก

รณรงค์เลิกเผาไร่อ้อยก่อนตัด

ผลกระทบจากการเผาไร่อ้อยและแนวทางการแก้ไข

ถึงแม้ประเทศไทยจะสามารถส่งออกอ้อยในรูปแบบ
น้ำตาลและกากน้ำตาลได้กับอันดับ 4 ของโลก โดยทำ
เงินตราเข้าประเทศปีละไม่ต่ำกว่า 35,000 ล้านบาท
แต่ในขณะเดียวกัน เกษตรกรผู้ปลูกอ้อยก็ยังคงประสบ
ปัญหาในเรื่องราคาอ้อยตกต่ำและมีปริมาณที่ ล้นตลาด
และที่สำคัญคือ ปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูง โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง การขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวอ้อย

และปัญหาค่าจ้างแรงงานสูง โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ
50 ของต้นทุนการผลิตอ้อยทั้งหมดต่อฤดูปลูก ซึ่ง
เป็นอุปสรรคต่อการขยายพื้นที่ ปลูกอ้อยและการเพิ่ม
ผลผลิตต่อพื้นที่ ทำให้เกษตรกรบางส่วนหันมาใช้วิธีการ
เผาไร่อ้อยทั้งก่อนการเตรียมดิน และก่อนและหลังการ
เก็บเกี่ยวอ้อย เพื่อลดปัญหาด้านแรงงานและสามารถ
ตัดอ้อยได้เร็วทันฤดูเปิดหีบของโรงงานน้ำตาล แต่
วิธีการนี้ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาทั้งในระยะสั้น
และระยะยาว เช่น ปัญหาการเกิดปรากฏการณ์เรือน
กระจกที่ ทำให้อุณหภูมิโลกสูงขึ้น โครงสร้างของดินถูก
ทำลาย การตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ปัญหา
การใช้ปุ๋ย และปัญหาผลผลิตและคุณภาพน้ำตาลที่ ผลิต
ได้ รวมทั้งยังส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตของโรงงาน
ลดต่ำลงด้วย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องแก้ไขและลดปัญหา
ดังกล่าวอย่างเร่งด่วน และรณรงค์ให้เกษตรกรหันมาใช้
วิธีการตัดอ้อยสดส่งโรงงานแทน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เปิดเผยถึงปริมาณ
อ้อยไฟไหม้ส่งโรงงานที่มีแนวโน้มสถิติเพิ่ม ขึ้นทุกปี ว่า
ในฤดูการผลิตปี 2551/52 ที่ผ่านมามีอ้อยไฟไหม้เข้า
โรงงานน้ำตาลทั้งประเทศสูงถึงร้อยละ 64 ความหวาน
เฉลี่ย 12.28 CCS. โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไฟไหม้
เข้าโรงงานน้ำตาลสูงที่สุด มากถึงร้อยละ 75 และ
ความหวานเฉลี่ย 11.88 CCS. ซึ่งเป็นระดับความ
หวานต่ำที่สุดของประเทศ

อย่างไรก็ตามการเผาอ้อย ก่อนตัดเพื่อ ให้นำเข้า
โรงงานมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นทุกปี เนื่องจากการตัดอ้อย
เผาเป็นที่ นิยมของแรงงานตัดอ้อย เพราะมีรายได้
มากกว่าการตัดอ้อยสด ซึ่งเป็นผลจากค่าจ้างตัดอ้อย
คิดตามน้ำหนัก และในแต่ละวันการตัดอ้อยเผาจะตัด
ได้ปริมาณมากกว่า

จากปัญหาดังกล่าว หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
ทั้งในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวง
อุตสาหกรรมจะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาเทคโนโลยี
การเก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันการขาดแคลน แรงงานใน
อนาคต และดำเนินมาตรการเร่งด่วน สร้างแรงจูงใจ
และรณรงค์ลดการเผาอ้อยอย่างจริงจัง โดยชี้แจง
เกษตรกรชาวไร่อ้อยและแรงงานเก็บเกี่ยว ให้เข้าใจถึง
ผลกระทบจากการเผาอ้อย เนื่องจากการเผาอ้อยจะทำ
ให้สูญเสียน้ำหนักและคุณภาพความหวาน ซึ่งหาก
ตัดทิ้งไว้ในไร่นาน ๆ คุณภาพความหวานจะยิ่งลดต่ำลง
และยังถูกตัดราคาตามประกาศของโรงงานและ
คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย รวมทั้งมีสิ่ง
สกปรกปนเปื้อนมาก เพราะอ้อยเผาจะมีน้ำตาลเยิ้ม
ออกมาที่ ลำอ้อย หากตัดวางสัมผัสกับพื้นดินก็จะมีเศษ
หิน ดิน ทราย ปนเข้ามา และเมื่อลำอ้อยขึ้น รถเพื่อ
ขนส่งจะทำให้สิ่งสกปรกติดปนเปื้อนเข้ามามากขึ้น

นอกจากนี้ การเผาอ้อย จะทำให้ความอุดม
สมบูรณ์ของดินลดลงและทำให้โครงสร้างของดินไม่
เหมาะสมต่อการ เจริญเติบโตของอ้อย ทำให้เสีย

ค่าใช้จ่ายดูแลรักษาเพิ่ม ขึ้น เพราะไม่มีเศษซากอ้อยต่าง ๆ คลุมดิน เกิดวัชพืชขึ้นง่าย โตเร็ว ส่งผลต่อต้นทุนการกำจัดวัชพืชเพิ่มขึ้นตาม อีกทั้งการเผาจะทำให้ต่ออ้อยถูกทำลาย อ้อยงอกช้ากว่าปกติหรืออาจจะไม่งอกเลย การเจริญเติบโตช้า ไร่ต่อไม่ได้ และไม่ทนทานต่อสภาพความแห้งแล้ง และยังทำลายแมลงที่มีประโยชน์ เช่น ตัวห้ำ-ตัวเบียน ที่ช่วยควบคุมและกำจัดแมลงศัตรูถูกทำลาย เกิดการระบาดของแมลงศัตรูอ้อยได้ง่าย เช่น หนอนกอ ตลอดจนอาจส่งผลกระทบต่อตลาดน้ำตาล เนื่องจากประเทศที่พัฒนาแล้วอาจจะนำเข้ามาเป็นข้ออ้างงดซื้อ น้ำตาลจากประเทศไทยได้ เนื่องจากการเผาอ้อยจะทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และภาวะโลกร้อนที่รุนแรงขึ้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายร่วมกันให้ข้อมูลแก่เกษตรกร ซึ่งนอกจากจะช่วยรักษาคุณภาพของอ้อยแล้ว ยังเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมต่อผู้บริโภคและลดมลพิษลดโลกร้อนที่ทุกคนทุกชาติกำลังตื่นตัวกันอยู่ในขณะนี้ อีกด้วย

โมเดล “เศรษฐกิจ”

มีพื้นที่ปลูกเท่าเดิม แต่เพิ่มผลผลิตและกำไรขึ้นหลายเท่าตัวได้อย่างไร? คงเป็นคำถามที่ผู้สนใจอยากรู้ลองใช้รหัสลับดูจึงได้รู้ว่ามียู 4 ข้อใหญ่ๆ ที่ต้องท่องจำให้ขึ้นใจเหล่านี้เอง

1. คำนึงถึงปัจจัยพื้นฐาน
2. ทำงานแบบองค์รวม
3. ท่วมทันผลกำไร
4. มั่นใจในความยั่งยืน

อภิวัฒน์ บุญทวี ผู้อำนวยการด้านอ้อย โรงงานน้ำตาลมิตรภูเขียว ช่วยชี้รหัสเพิ่มขึ้นอีกนิดว่าเบื้องลึกเบื้องหลังทั้งหมดอยู่ที่ “ก่อนหน้านี้ ชาวไร่ที่นี้มีพื้นที่ของตัวเองน้อย ขาดอุปกรณ์เครื่องจักรในการทำไร่ ทำให้ประสิทธิภาพส่วนใหญ่จะชอบจ้างรถแทรกเตอร์ จากข้างนอกเข้า ซึ่งแต่ละรายก็จ่ายกันไปคนละครึ่ง คนละจ้าง แทนที่จะจ้างรถคันเดียวแล้วหารกันใช้ ก็จะมีประหยัดต้นทุนไปได้มาก แล้วก็ยังมีปัญหาเรื่องการเพาะปลูก ใส่ปุ๋ย แล้วก็การเก็บเกี่ยว ก่อนหน้านี้เขาไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน เลยเก็บอ้อยกันไม่ทันเวลาทำให้ผลผลิตต่อปีอยู่ในเกณฑ์ต่ำ พอตัว ชาวไร่ก็มีรายได้น้อย เราจึงช่วยเข้ามาวิเคราะห์และแก้ปัญหาให้ตรงจุดครับ”

เริ่มจาก “คำนึงถึงปัจจัยพื้นฐาน” คือต้องพิจารณาว่าการปลูกอ้อยต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบอะไรที่สำคัญบ้าง ดินจะต้องอุดมสมบูรณ์ โดยเน้นการตัดอ้อยสดไม่เผาใบ โกลบเศษซากลงดินเพื่อนำมาทำเป็นปุ๋ย และใช้กากหม้อกรองเพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน เรื่องพันธุ์อ้อย ก็ต้องเป็นพันธุ์ที่มีความหวานสูง เช่น พันธุ์ LK 92-11 และขอนแก่น 3 เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชาวไร่ ที่สำคัญต้องวางแผนงาน

จัดการกับอ้อยในเวลาที่เหมาะสม คือต้องปลูกและตัดให้ทันเวลาภายในเดือนกุมภาพันธ์เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีปริมาณ น้ำหนักและค่าความหวานที่สูง เป็นที่ต้องการของตลาด

ต้องรู้จัก “ทำงานแบบองค์รวม” เน้นการประสานงานกันในหลายองค์กรที่จะช่วยได้ เช่น สำนักงานอ้อยและน้ำตาลทราย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ที่จะช่วยพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำให้แก่ชาวไร่ (จาก 7 เปอร์เซ็นต์ เหลือ 2 เปอร์เซ็นต์) ส่วนตัวเกษตรกรเองก็ต้องหมั่นเรียนรู้ แลกเปลี่ยนทัศนคติในการทำไร่อ้อยที่ถูกต้องจากผู้ที่เคยทำประสบความสำเร็จมาก่อน และเพื่อป้องกันไม่ให้ใช้เงินโดยไม่คุ้มค่า ชาวไร่ควรรวมตัวกันเพื่อประมูลงานรับเหมา เช่น รวมตัวกันประมูลงานปลูกอ้อยด้วยเครื่องจักรแทนการจ้างแรงงานเป็นรายคน เท่านั้น ก็เข้าคอนเซ็ปต์ “ท่วมทันผลกำไร” ได้แล้ว

สุดท้าย ไม่ว่าจะทำอะไรสิ่งใดก็ควรต้องนึกถึงผลต่อสิ่งแวดล้อมเป็นที่ตั้ง เช่น การไม่เผาไร่ในการเก็บเกี่ยว และใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งชุมชนแห่งนี้ใช้ระบบน้ำหยดมาแก้ปัญหา น้ำจะค่อยๆ หยดลงไปในพื้นที่ไร่นาในอัตราที่พอดี หากรู้จักทำทุกขั้นตอนโดยไม่ทำร้ายธรรมชาติ เราก็สามารถ “มั่นใจในความยั่งยืน” ได้อย่างแน่นอน